

Nuuk 11. februar 2010

Oqaatsitta pisortatigoortut oqaluttarfiit pingaarnersaanni

Oqaatsit oqaluttarfimmi atorineqartut

Nunani tamani namminerisamik inatsisartulinni naliginnaasuuvoq oqaatsit pisortatigoortut tassaasut oqaluttarfimmi atorineqartut, soorlu Island, Danmark il.il. Inatsisartuusut naalakkersuisuusullu oqaatsit pisortatigoortuusut atorlugit ingerlatsipput, apeqquserneqanngitsumik.

Assersuutigalugu Folketingimi Naser Khader Syriamiuuvooq aammalu ikinnerussuteqartunik nunasisimasunik tunuliaqataraluarluni apeqqusinngilluaasarlugu Danmarkimi oqaluttarfiit pingaarnersaanni qallunaat oqaasii atorlugit sulivoq. SF-mi ilaasortaqarpoq Pakistanimusut tunuliaqataqartunit aamma taakku sullipput qallunaat oqaasii atorlugit, apeqquserneqanngitsumik.

Savalimmiuni nunami oqaluttarfiit pingaarnersaannit savalimmiormiutuinnaq oqaluttoqartarpoq ataatsimiinnerillu savalimmiormiutuinnaq ingerlanneqartarput, apeqquserneqanngitsumik.

Inatsisitigut pisinnaatitaaffiit

Namminersornermut angernerimi inuiaqatigiit kalaallit akuersaarpaat Kalaallit Nunatsinni oqaatsit pisortatigoortut tassaasasut kalaallit oqaasii. Pisinnaatitsissut tassa ersarissoq apeqquserneqanngitsoq.

Naalagaaffiit peqatigiit nunarsuaq tamakkerlugu nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiisa nalunaarutaanni namminerisamik oqaaseqarsinnaaneq inatsisiliorsinnaanerlu tamakkiisoq pigaat, apeqquserneqanngitsumik. Danmarkip naalagaaffeqatigisatta tamakkiisumik akuersaarpaat atuutilerneqarnissaanullu annertuumik sinnerluta sulisimavoq nunatsinnit ataatsimoorfigineqarluni.

Oqaatsit inatsisiliorsinnanerat maanna piginnaatitaaffigilerparput. Inatsisiliorniarnermi pingaaruteqartut isigineqartariaqartoq tassaavoq kalaallit oqaatsitta kikkut politikimi issiasuunerisa apeqqutaanerani siunissami atugarissaassanersut atugarliortinneqassanersullu aaliangiisuussanngitsoq – kisiannili tamanit oqaatsit pisortatigoortut pineqarnissaat ataatsimoorfigineqassasoq.

Oqaatsit katersuuffiusut qinigaasinnaanerlu

Maanna kalaallisut oqaasillit aammalu qallunaatuinnaq oqaasillit kikkuneri qanorlu pisinnaatitaaffeqarneri oqaluuserineqarpoq.

SIUMUT SIULITTAASOQ – Aleqa Hammond

Eqqaamasassaq pingaarutilik tassaavoq inatsisartuni qinigaasinnaatitaavugut tamatta inuiaqatigiinni sullikkumasugut – qallunaajugaluarutta, kalaaliugaluarutta immaqalu siunissami tuluttut oqaasiliugaluarutta allaqqinnaamilluunniit oqaaseqaralarutta. Nuna manna tamat oqartussaaqataanerat aallaavigalugu aqqissugaasugut tunngavit pigisarput atorlugu qinigaassaagut ajunngilluinnarpoq aamma taamaassaaq.

Una pingaaruteqarluinnartoq tassaavoq inatsisartuni tunuliaqutavut assigiinngikkaluaqisut tunualiaqutaralugit sullisissaagut sakkutut pingaarnertut kalaallit oqaasii atorlugit.

Taamaasiornikkut nuserussinerujussuaq aammalu kalaallit oqaasiisa nutsigassaannartut inissikkiartunnginnissaat qulakkeerneqarsinnaammat – aamma inatsisartuni.

Folketingimi taamatut ippoq aammalu nunani allani.

Sumiuugaluaruma demokrati aallaavigalugu qinigaassaanga sulininnilu oqaatsit atorneqartut tassaassapput nunami pisortatigoortumik oqaasiusut.

Oqaatsit pisortatigoortut inatsisiliorneqarnerat

Namminersornermi inatsit kalaallit oqaatsitta pisortatigoortuunerani maanna timitalersuinissamut killiffeqarpugut. Isummernissaq, oqallinnissaq, aaliangersaanissat, inuiaqatigiit pisariaqartitaannik tusaanissaq, inissaqartitsinissaq aammalu sillimaffigisaqarnissaq kalaallisut oqaatsitta siunissami ukiuni amerlasuuni qanoq inissisimatinneqarnissaannik aaliangiisussaavoq.

Aaliangiisa unaannguaq isinagu

Kikkut maannakkut inatsisartuni issiasut kalaallisut oqalussinnaanersut aallaaviginagit, suleqativut kikkunnersut aallaavigagit, nuliavut uigullu aallaaviginagit kisiannili ukiuni aggersuni nunatta inuisalu pingaartitaat aallaavigalugit oqaatsitigut piumasaqaatissat ingerlanneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Oqallinneq peqqinnarpoq – katersuuffiuli

Kalaallisuinnaq oqaaseqarluni ilinniarnertuunngortoqarsinnaanngilaq.

Qallunaatuinnaq oqaaseqarluni ilinniarnertuunngortoqarsinnaavoq.

Nunatsinni piumasaqaatigilerneqartussat aaliangiisuunissaat imaannaanngeqaaq aammalu piffissanngorpoq nuna namminiilivinnissamut aammalu naalagaaffinngornissamut sulerusuttoq aammalu naalagaaffinngornissamisut eqqarsaatersortariaqarpoq.

Kalaallisut oqaatsigut piumasaqaateqarnerlu paqumigineqaratik oqallisigineqarnerilu pissusissamisoortutut isigineqarlik – allatut isiorneq uagutsinnit kingulliunnertut taasaqarsorinarmat.

Sunniutigisai

Isummersuuteqarnermi Siumut kisimiinngilaq.

Atassutip inuusuttaasa Siumumut tapersiutissartik tusagassiuutitigut maanna suliaaraat.

SIK tapersiivoq.

ICC-ip kalaallit oqartussaasut oqaasiisalu ikinnerussuteqalersinnaanerannik aarlerisaarivoq.

SIS tapersiuteqalerpoq.

SIUMUT SIULITTAASOQ – Aleqa Hammond

Atassutip siulittaasuata oqariartornera tunuliaqutaanit akerlilerneqalersaarpoq.
ICYC tapersiuteqarniarluni nalunaaruteqalersaarpoq.
Inuit Ataqtigiit akornaminni isumaqatigiinngippalupput.

Siumup inuit tusaarusutaannaannik iluarisassaannaannillu saqqummiineq ajorpoq

Siumumit oqallinneq aqunneqarpoq.
Siumut illua'tungiliuttungalualarluni maanna naalackersuisooqatigiit partiivi illua'tungiliuttut
Siumumut pissuseqarput oqallinneq siumumit ingerlanneqarmat.

Naalackersuisooqatigiinnik qinersimasat nalunaartarput oqaatsit pillugit oqallinnermi
qinersimasamik qanoq kalaallit oqaasiinik pingaartitsinnginnerat tupaallaatigalugu aammalu
Siumup oqallissaarutaanut isumaqataasut.

Atorluartigu aammalu nakimanata oqallinneq ingerlatsigu.

Oqaatsit allat tikilluaqqusaapput

Allamiut oqaasii tikilluaqusaapput.
Allamiut oqaasii ilinniassuavut.
Allamiut oqaasii pinngitsoorneqarsinnaangillat.
Allamiutut oqaasillit qinigaasinnaapput.

Inatsisartunili sulinermi kalaallisut "sulliseqassaagut"

Nunarsuarimi oqaaseqanngilaq ilikkarneqarsinnaangitsunik.
Allatuulli oqaatsivut ilikkarneqarsinnaapput atorneqarsinnaallutillu.
Maannamut kalaallisut oqaatsivut "atorfissaqanngitsut" taaniarneqartarput sumiluunniit
qallunaatut oqalullutit inissisimasinnaangavit.

Nunarsuarmioqataassuugut toqqaannartumillu isumaqatigiinniarsinnaassuugut – kinaassuserput
pingaartitavullu pilliutiginnikkaluarlugit.

Qallunaanut tulluarsartuarnikuuvugut maannali piffissanngorpoq qallunaat uatsinnut
tulluarsartussanngorlutik.

Isummersorta namminersortutut

Assersuutit eqqarsarnartut:

- 1) Kalaaleq kalaallisuinnaq oqaluppat ataatsimiigiarunilu qallunaartalinnut aperineqartarpoq
nutserunneqarnissaminut pisariaqartsinersoq. Massalumi qallunaatut oqaluttut aperineqassasoq
nutserunneqarnissamik pisariaqartitsinersut taakkuummata oqaatsitigut ajornartorsiuteqartuusut.
- 2) Kalaallisut oqaatsit pisortatigoortut oqaluttarfimmi pingaarnermi atorneqarnissaat
aaliangersarsinnaanngikkutsigu pisortatigoortuunerinut suna takussutissaq pingaarneq alla
takussutissaava?

SIUMUT SIULITTAASOQ – Aleqa Hammond

3) Kalaallisut oqaatsitta allaqqaarnermi atorneqarnissaat pingaaruteqanngila, ilami taamaanngippat kalaallisut oqaatsigut tassaaginnalissannginnerpat nutsigaannaat?

Sisimiuni oqallissimaneq ammarpoq, sineriammi ingerlanneqarli

Sisimiuni innuttaasunik ataatsimiititsinermi inuppassuit aggerput, missiliorlugit 230-it missigi. Oqallittuni marlussuinnaat allatut isumaqarpalussinnaasumik oqaaseqarput, sinnerili Siumumit saqqummiusavut pingaartippaat, tapersorsorpaat aammalu taamaattussaananik oqariartuuteqarput.

Kaammattuutigaara sineriammi oqallilluartoqassasoq, isummensorluartoqassasoq aammalu oqaloqatigiilluartoqassasoq.

Qularutigineqassanngilaq oqaluuserisassanngortitsinermi Siumup siunnersuutai assut malinnaaffigineqassamaaqaat.

Ajunngikkisi sulilluarisi oqallilluarisilu.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusivunga

Aleqa Hammond, Siulittaasoq